

Potetsorter for økologisk dyrking

Eldrid Lein Molteberg

NIBIO Frukt og grønt, Apelsvoll
eldrid.lein.molteberg@nibio.no

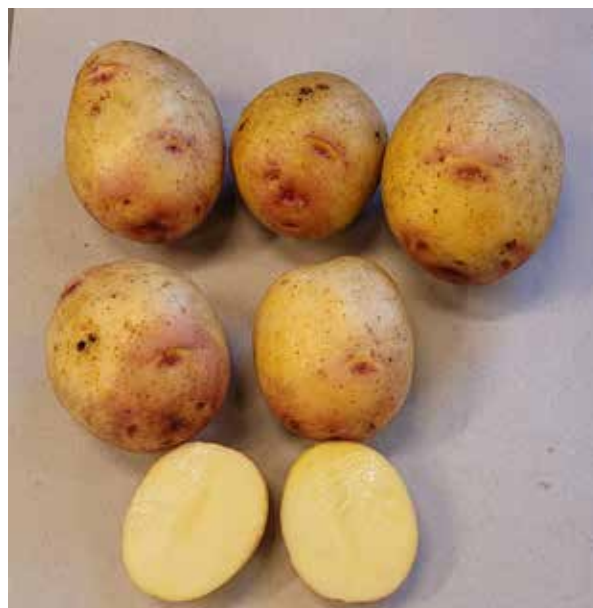
I denne artikkelen presenteres utvalgte resultater fra siste fire års forsøk med potetsorter for økologisk dyrking. Resultatene fra 2023 er bare delvis bearbeidet, og fra dette året presenteres kun totalavling og dyrkingsdata, samt kvalitetsdata fra feltet på Apelsvoll. Øvrige beskrivelser av resultater er basert på tidligere års testing (fra 2020 til 2022), med vekt på 2022. For mer omfattende omtale av første to års forsøk vises det til Jord og Plantekultur 2022, mens resultater fra 2022 er grundigere presentert i Gartneryrket 05/2023. Alle felt er gjennomført i et samarbeid mellom NIBIO og Norsk Landbruksrådgiving (NLR), og målet har vært å finne fram til sorter med best mulig avling og kvalitet for kommersiell økologisk dyrking av matpoteter.

Store krav

Det stilles ekstra store krav til sorter som skal dyrkes som økologiske matpoteter. De bør utnytte vekstsesongen godt, og rekke å få god nok avling før riset visner. Tørråte er skadegjøreren som gjerne gir størst avlingsnedgang i økologisk produksjon, men sikader/teger, tørrflekksjuka og svartskurv kan også gjøre betydelig skade. Potetene bør derfor spire raskt, dekke godt mot ugras og være sterke mot angrep av skadedyr og sykdommer. Sorter til økologisk dyrking bør også være robuste i forhold til nærings- og vanntilgang. I tillegg er det stadig økende krav til utseendet av økologiske poteter, og særlig når de omsettes vasket i butikk. De skal helst ha gult/hvitt skall, være feilfrie, glatte og blanke. Sortene må også lagre godt.

Om forsøkene

Det er gjennomført feltforsøk på økologiske arealer i årene 2020-2023. Det har alle år vært felt hos NIBIO Apelsvoll og i Våler hos NLR Innlandet. I tillegg var det felt hos NLR Agder i Lyngdal 2020, og NLR Innlandet i Skjåk 2020, Lena (Toten) 2021 og Tynset 2022 og 2023. Det er testet ulike sorter i ulike felt, totalt 21 sorter fordelt på ti felt og fire år. Tre

Bilde 1. GA11.12.023.008. Foto: Per J. Møllerhagen.

av sortene er felles i de fleste av feltene (Colomba, Nansen og Undset (tidl. G07-1147)), mens andre sorter er testet i færre felt. Det framgår av tabell 2 hvilke sorter som er testet i hvilke felt. Bilde 1 viser Carolus-krysningen GA11.12.023.008, videre omtalt som GA11.023.008.

Feltene ble satt som randomiserte blokkforsøk med tre gjentak. Fra 2021 er sortene delt etter tidlighet og høstet til to ulike tider. De fleste feltene ble gjødslet med storfe gjødsel (3-5 tonn), og det ble brukt lysgrodde settepoteter. Avlingen ble veid i felt, og en analyseprøve på ca. 7 kg ble sendt til Apelsvoll. Her ble prøvene sortert, veid og telt og det ble målt tørrstoffinnhold. Videre er utseende bedømt på skala fra 1-9 (9 er best) og indre og ytre kvalitetsfeil er registrert som vekt% av hver enkelt feil. For noen av feltene er det også vurdert kvalitet etter lagring.

Resultater

Vekst og utvikling

Spirehastighet og risvekst/biomasse (skala 1-9), og andel friskt ris og mengde tørråte ved høsting (i %), er vist i tabell 1 for tre felt i 2023, sammen med totalavling og mengde blørråte ved høsting. Spirehastigheten varierte mellom sorter og felt. I middel over felt spirte Hassel raskest, fulgt av Birkeland og Solist. Carolus og Nansen spirte senest, mens de andre sortene – både tidlige og senere sorter - spirte nokså likt. Biomasse ble vurdert midt på sommeren. Som i 2022, var det frodig ris i Danique og GA11.023.008, men dette året hadde også Birkeland og Undset bra biomasse i riset. Carolus hadde høyt og frodig ris, men få stengler og dermed ikke like fyldig. Sortene med minst frodig ris var Solist, som i 2022, men også Anouk og Hassel.

På Apelsvoll og i Våler ble riset angrepet av tørråte, og først i de tidlige sortene. På Apelsvoll ble tørråte registrert i Hassel 2. august, før riset på de tidlige ble knust. I Våler ble det sterke angrep i alle tidlige sorter i midten av august. I de sene sortene tok det lenger tid før tørråten etablerte seg, men ca. 20. august var alle sorter unntatt Carolus nær fullstendig angrepet. For andel friskt ris var det relativt små

forskjeller mot slutten av sesongen. Solist og delvis Hassel hadde litt mindre friskt ris, mens Danique hadde mest friskt ris blant de tidlige sortene.

Avlingsegenskaper

For 2023 foreligger det kun kvalitetsdata for ett av feltene (Apelsvoll). De to andre feltene vil bli sortert og analysert i forbindelse med uttak fra lager våren 2024. Det ble likevel registrert totalavling i alle tre felt ved opptak, sammen med mengde blørråte. Tabell 1 viser at Carolus hadde lavest avling av de sene sortene, mens GA11.023.008, som er en Carolus-krysning, hadde størst avling, fulgt av Undset. Avlingsnivået for de tidlige var omtrent like høyt. Her fikk Solist størst avling og Frig lavest.

Tabell 2 viser alle sorter som er testet i feltene siste fire år, avlingsnivået (totalavlingen) for hvert felt, og relativ avling for hver sort innen feltet. Det vil si at gjennomsnittsavlingen for hvert enkelt felt er satt til 100, og at totalavling for hver sort er gitt i % av dette. Med unntak av ett felt (Skjåk 2020, med snaue 6 tonn) ga feltene en samlet avling på mellom 2,7 og 3,8 tonn/daa.

Tabell 1: Spiring, biomasse, insektskade (skala 1-9, hvor 9 er raskest spiring og mest eller friskest ris), og prosentandel friskt ris og tørråte i riset før høsting. Total avling og andel blørråte ved høsting. Gjennomsnitt for feltene på Apelsvoll, i Våler og Tynset 2023

	Spirehastighet (1-9)	Biomasse (1-9)	Insekt-skade (1-9)	Tørråte ^{1) 2)} , %	Friskt ris ¹⁾ , %	Blørråte, vekt-%	Total avling, kg/daa
Birkeland	8,2 a	8,3 a	7,7	52	61 ab	2,1 b	3219 ab
Colomba	7,8 a	7,9 ab	7,2	45	63 ab	1,2 b	3693 ab
Danique	7,3 ab	8,2 a	7,0	25	78 a	1,1 b	3545 ab
Frig	7,4 ab	7,7 ab	6,4	28	70 ab	9,0 a	3049 b
Hassel	8,7 a	7,1 b	7,0	40	56 ab	2,4 b	3735 ab
Solist	8,2 a	6,9 b	6,6	53	49 b	1,8 b	3868 a
P% ³⁾ Tidlige	1,2	0,1	19	>30	3,5	0	0,6
Anouk	7,4 a	6,9 b	8,7	52 a	81	0,2	3669 a
Carolus	5,1 b	8,1 ab	8,3	2 b	89	0,0	2622 b
GA11.023.008	7,7 a	8,1 ab	8,1	39 a	84	0,9	4099 a
Nansen	5,8 b	7,8 ab	8,6	33 a	79	0,5	3654 a
Undset	7,4 a	8,6 a	8,6	48 a	85	0,0	3962 a
P% ³⁾ Halvseine	0	1,2	>30	0	24	30	0

1) Tidlige og sene sorter er ikke alltid registrert på samme dato.

2) Verdiene er basert på de to feltene med tørråte (Våler og Apelsvoll)

3) P% under 5 regnes som statistisk sikker forskjell mellom ledd. Sorter uten bokstaver, eller med samme bokstav innen hver tidlighet, er ikke statistisk forskjellige.

Figur 1 viser avling, størrelsesfordeling og tørrstoffinnhold på Apelsvoll 2023. Av de tidlige og halvtidlige sortene i 2023 ga Hassel størst avling på Apelsvoll, Solist og Hassel størst avling på Tynset, og Danique, Solist og Colomba i Våler. Birkeland lå relativt lavt i alle felt, mens Frig og Danique ga under middels avling i to av tre felt. Data fra Apelsvoll-feltet viser at Frig ansatte få knoller. Frig og Birkeland hadde nokså lav knollvekt. I tillegg var det mye bløtråte i Frig-rutene ved høsting, hele 15 vekt-%. Colomba hadde middels til bra avling i alle felt. Colomba fikk, sammen med Hassel, en stor andel knoller over 60 mm i Apelsvoll-feltet (>25 %, fig. 1).

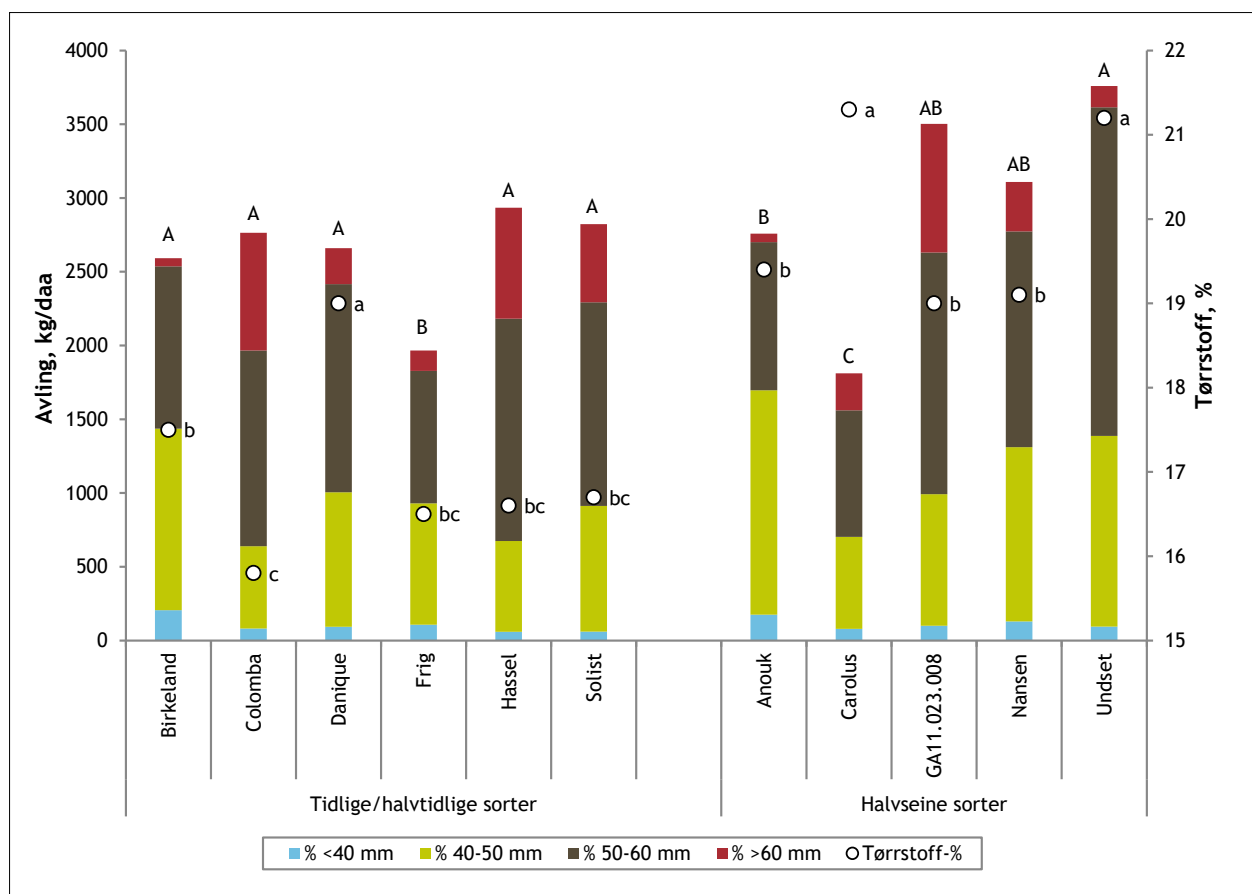
Av seinere sorter ga Carolus lavt knollansett og avling i alle felt (65-85 % av middelavling for hvert felt). GA11.023.008 ga stor avling i to felt, og middels på Tynset. Sorten hadde på Apelsvoll en stor andel knoller over 60 mm (25 %). Undset ga likevel størst avling på Apelsvoll. Hele 60 % var i fraksjonen 50-60 mm, mot mer normalt ca. 47 % for sammenlignbare sorter (fig. 1). Nansen og Anouk ga jevnt over litt mer

enn middels gode avlinger, men Anouk hadde flere knoller og lavere knollvekt enn Nansen.

Variasjonen i styrkeforholdet mellom sorter i ulike felt og år (som vist i tabell 2) kan ha flere årsaker. Det kan ha sammenheng med evnen til å motstå tørråteangrep, men også ulik robusthet mot andre faktorer. Det antas at sorter med kraftig ris er mer robuste mot fysiske faktorer som frost og insekter, men ulikhetene kan også knyttes til fysiologiske forhold knyttet til robusthet i vann- og næringsopptak, og øvrig resistens mot sykdomsangrep.

Kvalitet

Omtale av kvalitetsegenskaper er kun presentert i tekstform, og baseres på resultater fra Apelsvoll 2023 og tre felt fra 2022. Se eventuelt artikkel i Gartneryrket (se ref.) for grafisk framstilling av resultater fra 2022. Resten av prøvene fra felt 2023 ligger fortsatt på lager for analyser våren 2024.

Figur 1. Avling, størrelsesfordeling og tørrstoffinnhold i feltet på Apelsvoll 2023. Bokstavene angir statistisk sikre forskjeller mellom sorter innen hver tidlighetsgruppe ($P < 5\%$). Små bokstaver er brukt for tørrstoff, store for total avling.

Tabell 2. Oversikt over sortene som er testet i ulike felt og år, og relative avlinger innen feltene. Brutto avling i kg/daa for feltet tilsvarende verdien 100 for hver kolonne. Lokalitet 1= Apelsvoll (Toten), 2=Våler, 3= Tynset, 4=Skjåk, 5= Lyngdal, 6=Lena (Toten)

År	2020				2021				2022			2023		
	1	2	4	5	1	2	5	6	1	2	3	1	2	3
Avl.,kg/daa	2976	3355	5892	3191	3281	2728	2963	3837	2989	3651	3137	2789	4125	3992
Tidlige														
Birkeland									75	86	93	93	86	93
Colomba		114	116		78	81	74	99	93	103	101	99	107	105
Danique					86	109	109		111	92	77	95	109	95
Evolution		112	117	128	98	118	122	103						
Frig					76	85	119		68	78	106	70	83	103
Hassel					78	92	102	117	119	106	123	105	98	113
Solist					65	65	121		84	85	106	101	108	117
Halvseine														
Anouk					135	126	110		125	124	104	99	105	105
Carolus ¹									130	111		65	84	72
Cerisa	76	88	84	69										
Erika	112	108	76	98	114	99	84	96						
Folva							104		87	133	117			
G07-1155									96	85	71			
GA11.023.008									122	109	106	126	126	95
Knallvittig			111	90	111	114	75	88						
Nansen	72	123	98	148	125	104	105	110	105	106	114	112	96	102
Peik	88	77	97											
Undset	73	91	97	99	130	111	80	99	114	94	81	135	101	101
Van Gogh				94	97	95	102	88						

¹ I 2022 er utregningen basert på enkeltrader av Carolus og kun to gjentak

Tørrstoff

Tørrstoffinnholdet for seine sorter på Apelsvoll 2023 lå på drøyt 21 % for Carolus og Undset og drøyt 19 % for de øvrige (figur 1, verdier på høyre akse). For tidligere sorter hadde Colomba tydelige lavere tørrstoffinnhold enn andre tidligsorter, med 15,8 %, mot 16,5-16,7 % for Frig, Hassel og Solist, 17,5 % for Birkeland og 19,0 % for Danique.

Grønne knoller og vekstsprek

Feilen med størst forekomst på Apelsvoll 2023 var grønne knoller, med 9,4 vekt% for GA11.023.008, og ellers inntil 6 vekt%. I 2022 var det mye grønt i de aller fleste sortene, med unntak av Nansen og G07-1155. Begge år var det mer i tidlige enn sene sorter og mer i sorter med store knoller. Både tidlig rismodning og store knoller bidrar til mer lyseksponering i fåra. Svartskurvangrep kan også

bidra til grønne knoller, gjennom ansett høyt i fåra, samt til vekstsprek. Det var mye vekstsprek i Danique begge år, men også Anouk og Frig hadde samlet sett en del vekstsprek.

Ulike kvalitetsfeil

Sortene med minst feil på Apelsvoll 2023 var Carolus, Nansen, Undset og Birkeland (max ca. 4 %), mens Anouk, GA11.023.008 og Nansen hadde lite feil i 2022 (drøyt 1 vekt% totalt). Birkeland var i 2022 blant sortene med mest feil (ca. 5 vekt%), sammen med Solist, Danique og G07-1155. Av disse hadde Birkeland og G07-1155 noe råte (hhv. bløt og tørr), mens Danique preges av vekstsprek og kolv begge år. Solist hadde brunfleck og bløtråte i 2022 og noe vekstsprek og grønt i 2023. Av indre feil på Apelsvoll i 2023 var det litt rust i Nansen og Undset (0,3 vekt%), og brunfleck i GA11.023.008 og Hassel.

Skurv

For skurv kan det bemerkes at store angrep av svartskurv i Danique i to felt 2022 kan ha påvirket mengden av både vekstsprekk og grønne knoller. Colomba hadde også noe mer svartskurv enn øvrige sorter i 2022. I 2023 var det små forskjeller i forekomsten av svartskurv. Sorten med mest brun skurv (flatskurv, vorteskurv, blæreskurv) var Hassel i 2022, fulgt av Folva, Frig og Solist. I 2023-feltet ble Colomba, Solist og Anouk bedømt å ha mest brun skurv. Vurdering av sølvskurv/svartprikk er mest aktuelt etter lagring.

Lagringsegenskaper

Utseende og kvalitetsfeil av sortene blir vurdert på nytt etter 4-5 måneders lagring. Siste års felt ligger fortsatt på lager, og kommentarene her baseres på gjennomsnitt for 3 felt (Apelsvoll, Våler, Tynset) i 2022. Birkeland fikk i 2022 størst vekttap, og GA11.023.008, Nansen og Colomba minst vekttap.

Tapet av fasthet var størst hos Anouk, Danique og G07-1155. Nansen og Colomba hadde mest groer. Forekomsten av råter (bløt-, tørr-, foma- og fusarium-råte) var størst i G07-1155, Undset og Birkeland, og minst i Nansen og Danique. Sortene med minst skurv var Nansen, Colomba og G07-1155. Disse fikk også god helhetsvurdering, sammen med Frig. Lavest helhetsvurdering ble gitt Hassel og Danique, fulgt av Folva og Solist. Bedømmelsen av helhet ser ut til å påvirkes av vurderingen både for skurvføremst, krakelering og matthet av skallet.

Oppsummerte egenskaper for tidlige/halvtidlige sorter

Oppsummeringen under er basert på de årene sorten var med i forsøk i perioden 2020-2023 (se tabell 2).

Birkeland (tidl. G06-1033) er en ny norsk sort som var med i prøving første gang i 2022. Spirehastighet og rismasse er middels, - rismassen var bra på Apelsvoll 2023 men lavest blant sortene på Tynset 2022. Knollansett, knollvekt og avlingsmengde var blant de laveste av tidligpotetene. Tørrstoffinnholdet var litt høyere enn for Hassel og Solist. Birkeland fikk tørråte i riset og mest bløtråte på knollene av alle sortene. Ellers var det få kvalitetsfeil. Birkeland var blant de bedre sortene på utseende (flassing, skurv, glans), men hadde noe blæreskurv etter lagring.

Colomba er tidlig, har svært lavt tørrstoff, lavt knollansett og får lett store knoller, men har ofte høy totalavling. Colomba har også hatt en del tørråte på

riset og noe bløtråte i avlingen, men ellers relativt liten andel kvalitetsfeil. Glans og helhet ble vurdert å være blant de beste i 2022, men bare middels i 2021. Sorten synes å være relativt svak for svartskurv og flassing. På Apelsvoll i 2023 hadde den også en del flatskurv. Colomba har grodd tidligst på lager av tidligpotetene.

Danique er en ny halvtidlig sort. Danique har et kraftig ris og høy andel friskt ris før høsting. Sorten har gitt bra avling i de fleste felt, med unntak av feltet på Tynset 2022. Sorten har i feltene hatt bra knollansett, moderat og nokså jevn knollstørrelse og høyere tørrstoffinnhold enn de tidlige (ca. som GA11.023.008). Sorten får en del kvalitetsfeil, noe rust i 2021, svartskurv i 2022, og ellers en del vekstsprekk, kolv og grønt. Danique har hatt lite sølvskurv/svartprikk og relativt lite flatskurv. Sorten fikk høy score for glans og krakelering i 2021, mens glans ble vurdert noe lavere i 2022. Sammen med svartskurv og redusert fasthet bidro dette til en lavere helhetsvurdering etter lagring i 2022.

Evolution er en rød tidlig sort, prøvd i 2020 og 2021. Sorten hadde bra ris, god avling, store knoller og lite kvalitetsfeil. Etter lagring våren 2022 presenterte sorten seg bra, med høy score for glans og helhet.

Frig er en halvtidlig sort med relativt svakt ris, middels knollansett og relativt liten og småknollet avling. Frig hevdet seg likevel bra avlingsmessig i noen enkeltfelt. Frig har hatt relativt lite feil, men med noe stengelråte, bløtråte og vekstsprekk. I 2023 var det svært mye bløtråte i Frig ved høsting, hele 15 vekt% på Apelsvoll. Indre brunfleck forekom stedvis i 2021, men lite i 2022. Sorten fikk god vurdering for helhet etter lagring i 2022, med relativt lite skurv og bra på glans i skallet. Noe lavere helhetsscore i 2021 kan ha sammenheng med noe sølvskurv og relativt lav fasthet.

Hassel spirte raskt i forsøkene. Det var nokså bra risvekst i 2022, men svakere i 2023. Sorten ga lavt ansett og nokså store poteter i 2021, men bra ansett og høyest avling i flere felt. Hassel fikk tidlig tørråte på Apelsvoll i 2023. Tørrstoffinnholdet var høyere enn for Colomba, men ellers lavest blant de tidlige sortene. Hassel har hatt en del grønne knoller og brun skurv, og mest rust og brunfleck av alle sortene. Knollene har ellers vært blanke med relativt lite flassing og svartskurv. Hassel ble relativt lavt bedømt i helhet på utseende etter lagring både 2021 og 2022. Dette kan ha sammenheng med en svakhet mot flatskurv, og med redusert fasthet i 2022 og sølvskurv i 2021.

Solist fikk sterke tørråteangrep i riset på Apelsvoll i 2022, og er ellers bedømt som nokså rasktspirende men nokså svak på risvekt. Knollansett, størrelse og avling varierte en god del mellom felt. Avlingsnivået var bra i 2023, men lå relativt lavt i gjennomsnitt for 2021-22. Som Hassel hadde Solist mye indre feil. Solist hadde en del bløtråte både på høsten og etter lagring, men andelen grønne knoller var relativt lav. Forsøkene kan tyde på at Solist er litt bedre enn Hassel på flatskurv, grønne knoller, rust, flassing og vekttap etter lagring, men dårligere på råter og indre brunflekk. Vurdering av helhet sprikte mellom de to årene.

Oppsummerte egenskaper for halvseine sorter

Anouk er en gul og glatt sort med stort ansett, høy avling og moderat knollstørrelse i alle felt 2021-2023. Tørrstoffinnholdet har vært omtrent som for Nansen. Spirehastighet og rismasse var middels. Det kan synes som om sorten er relativt sterk mot tørråte på riset. Det har også vært lite råte på knollene. Anouk hadde lite feil i 2022 og på Apelsvoll i 2023, med lite svartskurv. Den flasser likevel noe, får vekstsprekk og er ikke av de sterkeste på flatskurv. Sorten har vært middels på krakelering og nokså bra på glans. Tap av fasthet har trukket ned helhetsinntrykket noe etter lagring.

Ny Carolus er delvis testet i to felt i 2022, etter at de første partiene på markedet ga viruslignende risvekst. Få resultater gjør at sorten ikke er med i sammendragene. Sorten spirte sent på Apelsvoll i 2023. Den hadde høyt og frodig ris, men få stengler og dermed ikke like fyldig. I 2022 ga den stor avling og relativt store knoller i de to feltene den var med, mens avlingen var lav og storknollet i 2023. Kvaliteten har vært varierende, med nokså pene knoller i Våler og en del brun skurv på Apelsvoll. Tørrstoffinnholdet er relativt høyt. Sorten ser ut til å være betydelig sterkere mot tørråte enn de andre sortene i feltene.

Cerisa var med kun i 2020. Cerisa ga relativt liten og småknollet avling, noe som ikke er overraskende da den mest dyrkes som delikatessepotet/småpotet. Knollene er mørkerøde og fikk en del svartskurv, men ellers lite feil.

Erika var med i 2020 og 2021. Erika spirer seint og ansetter få og avlange gule knoller som blir nokså store. Avlingsnivået var ujevnt mellom felt, noe som kan ha sammenheng med at riset er relativt spinkelt og derfor lite robust. Knollene er oftest glatte og pene med lite skurv, særlig flatskurv. Sorten har hatt

mye både ytre og indre feil i forsøkene. Etter lagring hadde sorten noe råte (bløt-, tørr-, og fusariumråte) og mye sølvskurv/svartprikk.

Folva var med i 2022 og i et felt i 2021. Folva spirte raskest av de halvseine sortene og hadde bra ris. I 2022 var avlingsnivået høyere enn andre sorter i to felt, og noe lavere på Apelsvoll, der riset også fikk noe angrep av tørråte. Knollansett og tørrstoffinnhold var middels, med litt lavere ansett og litt mer tørrstoff enn Anouk. Folva hadde litt bløtråte i knollene, og noe grønt, flassing, flatskurv, sølvskurv og krakelering. Folva lå også relativt lavt på glans og ble bedømt lavest på helhet av de halvseine sortene etter lagring.

G07-1155 er under testing som gul matpotetsort, og er prøvd i økologisk dyrking ett år. Sorten spirte og avmodnet seint i alle felt og risveksten var nokså moderat. G07-1155 ga lavest knollansett, og lav avling (40-60 mm) i alle felt. Tørrstoffinnholdet lå i øvre sjikt i alle felt. Det var både bløtråte og tørråte i knollene etter høsting, og også noe rust. Sorten ser ut til å være jevnt over nokså sterk mot skurv og gjorde det svært godt på krakelering og glans og helhet av utseende etter lagring. Det var noe tap av fasthet og utvikling av tørråte på knollene fram til februar. Sorten er trolig lite aktuell for økologisk dyrking framover.

GA11.023.008 ble i 2022 tatt inn i testing. Det er en gul norsk foredlingslinje med røde øyne, mye lik foreldresorten Carolus. Den spirte relativt raskt, hadde nokså kraftig risvekst og var relativt godt avmodnet i feltene. Sorten hadde middels knollansett og bra avling med høy andel knoller over 50 mm i alle felt. Tørrstoffinnholdet lå lavest av de halvseine sortene, med knapt 20 %. Knollene fikk mest grønt av alle sortene, men var blant de beste på råter, ytre og indre feil. Sorten fikk litt indre brunflekk på Apelsvoll 2023. Den var jevnt bra mot skurv, uten spesielle styrker eller svakheter. Sorten hadde bra glans, men også noe krakelering. Etter lagring fant vi noe tørre råter, inkludert fusarium. Helhet utseende ble vurdert som noe over middels, men med noe krakelering, blæreskurv og sølvskurv/svartprikk. Vekt og fasthet holdt seg godt på lager.

Knallvittig (tidl. G07-1467) er en nylig godkjent rød sort med gule «smilehull» rundt groøynene, og som kun ble testet i 2021. Sorten spirte sent, og det var stor variasjon i avling mellom felt. I gjennomsnitt var avlingen middels. Riset var kraftig og den synes å være sterk mot tørråte på riset. Den fikk litt tørr og bløt råte på knollene i ett felt, men ellers lite ytre feil. Sorten hadde mest flatskurv og krakelering og var

minst blank av alle sortene. Den ser også ut til å være utsatt for indre feil.

Nansen har vært med i feltene i tre år. Avlingsnivået har oftest vært bra, men noe ujevnt mellom felt. Riset er nokså lite robust i forhold til dårlige vekstforhold, og i 2022 hadde sorten minst ris ved høsting av de halvseine sortene. Det var bra knollansett og høy avling i alle felt, særlig om en ser på fraksjonen 40-60 mm.

Tørrstoffinnholdet var omtrent som for Folva. Nansen hadde minst kvalitetsfeil av alle sortene, og hadde lite skurv, særlig flatskurv, og litt rust på Apelsvoll 2023. Nansen kan ha litt krakelering og gror også relativt lett på lager. Glans og helhet ble vurdert å være blant de beste etter lagring både fra sesongen 2021 og 2022. Den røde skallfargen gjør at sorten er lite etterspurt som økologisk matpotet.

Van Gogh var i hovedsak med i 2021. Sorten ga vanligvis lavt knollansett og i underkant av middels avling. Den fikk svært høyt tørrstoffinnhold og var nokså svak for indre brunfleck og kolv.

Undset er en gul sort som ble godkjent i 2022 (tidl. prøvd som G07-1147). Den spirer omtrent som Anouk, og har vanligvis bra ris som dekker godt gjennom sesongen og holder seg godt i forhold til tørråte. Sorten har ofte vært midt på treet i knollansett og avling, men med stor variasjon mellom felt og år. Undset har gitt svært god avling og store knoller på Apelsvoll i perioden 2021-2023. Tørrstoffinnholdet har vært relativt høyt, sammenlignet med øvrige sorter i feltene. Undset fikk en del råter både 2021 og 2022, og har også hatt litt rust i noen forsøk. Sorten har normalt lite skurv, og scorer godt på krakelering og blankhet, også etter lagring.

Samlet sett innen økologiske matpoteter ser det ut til å være økt ønske om gule og relativt tidlige sorter som presenterer seg pent. Noen av de mest aktuelle sortene til økologisk dyrking er her prøvd i felt i 1-3 sesonger. Resultatene bekrefter at ingen sorter er «perfekte», og at valg av sort vil påvirkes av hvilke egenskaper som vektlegges.

Takk

Takk til NLR Innlandet og NLR Agder for gjennomføring av felt og til Robert Nybråten og Kristian Sæther for arbeid med felt og analyseprøver på Apelsvoll. Forsøksopplegget er finansiert av Kunnskapsutviklingsmidler fra Landbruks- og Matdepartementet.

Referanser

Molteberg, E.L., Bysveen, K. & Smedsland, G. 2022. Potetsorter til økologisk dyrking. Jord- og Plantekultur 2023. NIBIO BOK 8(2) 289-296. Artikkelen finnes også under fagartikler på www.potet.no

Molteberg, E.L., Bysveen, K. 2023. Potetsorter til økologisk dyrking. Gartneryrket 05/2023, 23-29.